

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 7.10.2020
COM(2020) 621 final

2020/0288 (NLE)

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor

{SWD(2020) 530}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

Propunerea de recomandare a Consiliului privind **egalitatea, incluziunea și participarea romilor** răspunde necesității la nivelul Uniunii Europene de a combate discriminarea și de a se asigura egalitatea de tratament pentru cea mai mare minoritate etnică din Europa, inclusiv prin promovarea egalității și a incluziunii socioeconomice. Propunerea este prezentată împreună cu Comunicarea Comisiei Europene intitulată „O Uniune a egalității: cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor” (denumită în continuare „comunicarea”)¹, care cuprinde obiectivele și țintele principale ale UE și propune utilizarea unui portofoliu de indicatori (anexa 2 la comunicare).

Combaterea discriminării și a excluziunii socioeconomice este **și mai importantă într-un context de criză**, când există riscul ca sărăcia și inegalitățile structurale să crească. Prin urmare, măsurile de redresare socială ar trebui să se adreseze tuturor, în special persoanelor celor mai dezavantajate, indiferent de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală. Președinta Comisiei, Ursula von der Leyen, s-a angajat să promoveze o Uniune a egalității și este hotărâtă să „asigure că **egalitatea se află în centrul eforturilor de redresare**”.

„**Cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020**”², adoptat de Comisie la 5 aprilie 2011, se apropie de sfârșit. Principalele sale obiective au fost combaterea excluziunii socioeconomice a romilor în UE și în țările implicate în procesul de aderare prin promovarea accesului egal la educație, locuri de muncă, asistență medicală și locuințe. Acest cadru a solicitat statelor membre să elaboreze strategii naționale privind integrarea romilor și să stabilească obiective naționale bazate pe obiectivele privind integrarea romilor în cele patru domenii menționate mai sus. **În 2013, Consiliul a adoptat Recomandarea**³ cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre. Acesta a fost primul instrument juridic neobligatoriu al UE care i-a vizat pe romi în mod explicit. **Recomandarea** a consolidat cadrul UE prin următoarele elemente:

- a furnizat statelor membre orientări cu privire la eficientizarea măsurilor adoptate la nivel național pentru îmbunătățirea integrării romilor și la punerea în aplicare mai eficace a strategiilor naționale de integrare a romilor;
- a recomandat statelor membre să ia măsuri eficace de politică pentru a asigura egalitatea de tratament pentru romi, inclusiv accesul egal la educație, locuri de muncă, asistență medicală și locuințe, și a indicat modul în care ar putea fi îndeplinit fiecare dintre cele patru obiective (asigurarea accesului egal la educație, locuri de muncă, asistență medicală și locuințe);
- a precizat că aceste obiective ar putea fi realizate fie prin măsuri generale, fie prin măsuri specifice, inclusiv prin inițiative specifice de prevenire sau de compensare a dezavantajelor, sau printr-o combinație a celor două, acordând o atenție deosebită dimensiunii de gen;

¹ COM(2020) 620 final.

² COM(2011) 173 final.

³ Recomandarea Consiliului din 9 decembrie 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre ([JO C 378/1, 24.12.2013](#)).

- a pus un accent puternic pe combaterea discriminării, făcând referire în mod explicit la atitudinile negative față de romi, și a extins activitatea privind integrarea romilor la noi domenii orizontale și structurale dincolo de ocuparea forței de muncă, educație, sănătate și locuințe; și
- a invitat statele membre să informeze anual Comisia, începând cu 2016, cu privire la măsurile luate în conformitate cu recomandarea și la progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiilor.

Concluziile Consiliului Ocuparea Forței de Muncă, Politică Socială, Sănătate și Consumatori (EPSCO) din 8 decembrie 2016⁴ au invitat Comisia „să realizeze o evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020 și să propună o strategie post-2020 privind integrarea romilor, în care să includă o propunere de revizuire a recomandării Consiliului”. **Comisia a efectuat o evaluare aprofundată a cadrului UE**⁵, care a fost adoptată în decembrie 2018, și a publicat documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind evaluarea⁶.

Evaluarea și concluziile stabilite de Consiliu, de Parlamentul European și de mai multe organizații ale societății civile de la nivel european și național⁷ **arată că angajamentul față de egalitatea romilor trebuie reînnoit și intensificat**. Acest angajament ar trebui să asigure că se acordă o atenție deosebită nediscriminării, care să includă combaterea atitudinilor negative față de romi și abordarea celor patru domenii socioeconomice în care incluziunea trebuie îmbunătățită: educația, ocuparea forței de muncă, sănătatea și locuințele⁸. Angajamentul reînnoit ar trebui să reflecte și nevoile grupurilor specifice și diversitatea în rândul populației rome; să îi implice pe romi în elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea strategiilor privind egalitatea și incluziunea romilor; să îmbunătățească procesele de stabilire a obiectivelor, de colectare a datelor, de monitorizare și raportare și să asigure că politicile generale sunt mai sensibile în ceea ce privește egalitatea și incluziunea romilor.

În iulie 2019, prim-miniștrii țărilor din Balcanii de Vest au aprobat declarația privind integrarea romilor⁹, angajându-se, până la data aderării, să înregistreze progrese concrete în domeniul educației, al ocupării forței de muncă, al sănătății, al locuințelor, al înscrierii în registrul de stare civilă și al nediscriminării.

⁴ Concluziile Consiliului EPSCO din 8 decembrie 2016, Accelerarea procesului de integrare a romilor ([15406/16](#)).

⁵ COM(2018) 785 final.

⁶ SWD(2018) 480 final.

⁷ Rezoluția Parlamentului European din 12 februarie 2019 referitoare la necesitatea de a consolida cadrul strategic al UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor post-2020 și de a intensifica lupta împotriva atitudinilor negative față de romi [[P8_TA\(2019\)0075](#)]. Concluziile Consiliului EPSCO din 24 octombrie 2019 privind economia bunăstării ([13432/19](#)), care invită Comisia să își *reînnoiască* angajamentul privind incluziunea romilor. În plus, cu ocazia Conferinței la nivel înalt privind cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor, care a avut loc la București în perioada 4-5 martie 2019, participanții au solicitat Comisiei să propună un nou cadru ambițios al UE post-2020, iar statelor membre și țărilor implicate în procesul de aderare să își consolideze angajamentele privind integrarea romilor. Informare din partea președinției ([7003/19](#), 14.3.2019).

⁸ În ceea ce privește necesitatea de a se pune un accent mai clar pe combaterea atitudinilor negative față de romi și a discriminării în cadrul UE post-2020, a se vedea [recomandările experților](#) elaborate în urma conferinței „How to address anti-Gypsyism in a post-2020 EU Roma Framework?” (Viena, 27.11.2018).

⁹ [Declarația țărilor din Balcanii de Vest privind integrarea romilor](#) în cadrul procesului de extindere a UE, aprobată la Summitul liderilor din cadrul Summitului Balcanilor de Vest din seria procesului de la Berlin, care a avut loc la Poznań la 5 iulie 2019.

În septembrie 2019, Comisia a adoptat raportul din 2019 privind punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor¹⁰.

Europa este încă departe de a asigura egalitatea pentru populația sa de etnie romă. În prezent, marginalizarea romilor persistă și multe persoane din populația estimată la aproximativ 10-12 milioane de romi de pe continent¹¹ continuă să se confrunte cu discriminare, atitudini negative față de romi și excluziune socioeconomică în viața lor de zi cu zi. Aceste fenomene sunt interconectate. Nu există egalitate când persistă discriminarea și este imposibil să se combată în mod eficace discriminarea fără a combate atitudinile negative față de romi și fără a îmbunătăți incluziunea socioeconomică și participarea populației romă. Potențialul copiilor romi întâmpină obstacole, întrucât prea mulți dintre aceștia nu se bucură de acces egal la educație din cauza sărăciei, a excluziunii și a discriminării.

Potrivit datelor disponibile colectate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene în 2011, 2016 și 2019, în general, **progresele în ceea ce privește integrarea romilor au fost limitate** din 2011 până în prezent, deși există diferențe semnificative între domeniile de politică și țări¹². Cele mai multe progrese au fost înregistrate în domeniul educației (reducerea numărului de cazuri de părăsire timpurie a școlii, îmbunătățiri ale ratei de participare la educația și îngrijirea copiilor preșcolari și școlarizare, dar o intensificare a segregării). În pofida reducerii riscului de sărăcie și a îmbunătățirii în ceea ce privește starea de sănătate a romilor, așa cum o percep ei înșiși, asigurarea medicală rămâne limitată. Nu s-a înregistrat nicio îmbunătățire semnificativă din punct de vedere statistic în ceea ce privește accesul la locurile de muncă, iar ponderea tinerilor romi care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare a crescut. Situația privind locuințele rămâne complexă și reprezintă una dintre cele mai mari provocări cu care se confruntă comunitatea romă în Uniunea Europeană și în afara acesteia. Atitudinile negative față de romi continuă să reprezinte un motiv serios de îngrijorare. În același timp, există unele dovezi privind o ușoară reducere a experiențelor de discriminare ale romilor în ceea ce privește accesul la anumite tipuri de servicii. În temeiul Directivei 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică („Directiva privind egalitatea rasială”)¹³, Comisia a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a trei țări pentru segregarea școlară a copiilor romi¹⁴.

Pandemia de COVID-19 a dezvăluit expunerea extremă a comunităților de romi excluse și marginalizate atât la un impact negativ pe termen scurt asupra sănătății, cât și la un impact socioeconomic pe termen mediu. Copiii romi care trăiesc în comunități marginalizate sunt printre cei mai afectați de pandemie. Învățământul la distanță a fost imposibil pentru prea mulți copii romi care trăiesc în gospodării fără echipamente informatice sau electricitate. Criza a evidențiat, de asemenea, **nevoia urgentă a unui răspuns politic mai eficient la nivel european.**

Persistența inegalităților și a dezavantajului sistemic reprezintă o pierdere de capital uman și de resurse umane pentru economiile europene. Dezavantajele cu care se confruntă populația romă **afectează economia și societățile din Europa**. În țările cu o pondere mai mare a romilor, acest grup reprezintă o proporție din ce în ce mai mare a populației de vârstă școlară

¹⁰ COM(2019) 406 final însoțit de SWD(2019) 320 final.

¹¹ A se vedea [estimările din 2012 ale Consiliului European](#).

¹² Raport privind evaluarea cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020, [COM\(2018\) 785 final](#).

¹³ [JO L 180, 19.7.2000, p. 22](#).

¹⁴ CZ, HU și SK.

și a forței de muncă viitoare. Progresele înregistrate în ceea ce privește **incluziunea socioeconomică** a romilor pot reduce deficitul de forță de muncă și de competențe într-o perioadă de evoluții demografice negative, pot diminua cheltuielile sociale și pot **aduce beneficii economiei**. Investițiile în îmbunătățirea educației și perfecționarea unei forțe de muncă excluse anterior pot avea un efect pozitiv asupra creșterii productivității. Uniunea Europeană trebuie să **reducă inegalitățile** într-un mod mai eficace prin asigurarea că romii pot utiliza pe deplin sistemele de protecție socială și trebuie să se asigure că populația romă își poate valorifica potențialul pentru a contribui la economie și la societate în general, ceea ce va conduce la rezultate sociale și economice mai bune pentru toți. **Prezenta propunere, împreună cu comunicarea adoptată de Comisie în același timp, are potențialul de a aborda aceste inegalități care afectează populația romă și de a conduce la rezultate sociale mai bune pentru toți.**

Propunerea de recomandare trece în revistă măsurile raportate de statele membre începând cu 2016 în temeiul recomandării Consiliului din 2013, revizuiindu-le și extinzându-le. Scopul este de a reînnoi și de a înlocui instrumentul din 2013, oferind orientări mai solide statelor membre și confirmând angajamentul reînnoit pe termen lung al acestora de a aborda problemele și provocările persistente cu care se confruntă comunitatea romă, care riscă să fie exacerbate de pandemia de COVID-19 și de impactul acesteia.

Recomandarea vine în completarea comunicării. Ambele inițiative constituie cadrul strategic al UE pentru romi până în 2030, elaborat pentru a încorpora lecțiile învățate din cadrul anterior al UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020 în ceea ce privește domeniile de intervenție, obiectivele de monitorizare și raportare, coordonarea intersectorială, finanțarea și implicarea diferitelor părți interesate.

Propunerea cuprinde cinci capitole:

1. un capitol referitor la trei obiective orizontale, menite să prevină și să combată discriminarea promovând: (i) egalitatea, (ii) incluziunea și (iii) participarea romilor;
2. un capitol referitor la patru obiective sectoriale: educația, ocuparea forței de muncă, servicii medicale și sociale, precum și locuințe și servicii esențiale;
3. un capitol privind parteneriatele și capacitatea instituțională;
4. un capitol privind finanțarea;
5. un capitol privind monitorizarea și raportarea.

Propunerea este menită să asigure sinergii cu noile inițiative elaborate la nivel european pentru perioada de până în 2030 și cu utilizarea fondurilor Uniunii, pentru a îmbunătăți punerea în aplicare la nivel național, regional și local.

- **Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică**

Recomandarea este coerentă cu dispozițiile existente în domeniul egalității. Aceasta se bazează pe cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor, care urmează să se încheie în 2020, și abordează pe deplin concluziile evaluării. Aceasta reînnoiește și înlocuiește Recomandarea Consiliului din 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre, pentru a oferi statelor membre orientări mai relevante și mai eficace privind modul de a accelera progresele în ceea ce privește egalitatea, incluziunea și participarea romilor în următorii 10 ani.

Propunerea este în concordanță cu legislația UE în materie de egalitate și prevede punerea efectivă în aplicare a acesteia, în special a Directivei privind egalitatea rasială care interzice discriminarea pe criterii de rasă sau origine etnică în ceea ce privește ocuparea forței de

muncă, protecția socială, avantajele sociale, educația, precum și accesul la bunurile și serviciile disponibile publicului și furnizarea acestora¹⁵. De asemenea, propunerea este coerentă cu Recomandarea (UE) 2018/951 a Comisiei¹⁶ care stabilește anumite standarde pentru o funcționare eficientă și independentă a organismelor de promovare a egalității de tratament („organisme de promovare a egalității”) care au fost instituite în temeiul Directivei privind egalitatea rasială¹⁷. De asemenea, propunerea respectă Carta drepturilor fundamentale a UE, care interzice discriminarea pe orice motiv, inclusiv rasa și originea etnică¹⁸. În plus, Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului este menită să combată, prin intermediul legislației penale, anumite forme și manifestări ale rasismului și xenofobiei¹⁹.

Prezenta propunere este concepută să urmărească punerea în aplicare a **Pilonului european al drepturilor sociale** prin consolidarea principiului 3, „egalitatea de șanse”, și prin relevanța sa pentru alte principii. Aceasta se inspiră, de asemenea, din Agenda pentru 2030 și **obiectivele de dezvoltare durabilă** ale Organizației Națiunilor Unite.

Propunerea este coerentă cu strategiile recente din domeniul egalității, cum ar fi Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025²⁰, Planul de acțiune al UE de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025²¹ și viitoarea Strategie privind egalitatea pentru persoanele LGBTI+, care abordează situația specifică a femeilor și a persoanelor LGBTI+ de etnie romă, precum și Strategia UE privind drepturile victimelor²².

• Coerența cu alte politici ale Uniunii

Propunerea este coerentă cu alte politici ale UE, în special cu **Pilonul european al drepturilor sociale**, menite să sporească echitatea socială, indiferent de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală. Propunerea face parte din inițiativele specifice de punere în aplicare a pilonului european și este coerentă cu inițiative similare, cum ar fi garanția consolidată pentru tineret²³, viitoarea garanție pentru copii sau viitorul plan de acțiune pentru punerea în aplicare a pilonului. Propunerea contribuie la punerea în aplicare a Planului de acțiune al UE de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025²⁴ și este coerentă cu **Directiva 2012/29/UE**, care stabilește standarde minime pentru drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității²⁵, cu un accent special pe victimele infracțiunilor comise din cauza prejudecăților sau din motive de discriminare. Nevoile specifice ale romilor sunt deja incluse în noua strategie a UE privind drepturile victimelor și vor figura în viitoarea strategie de punere în aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a UE. De asemenea, propunerea este coerentă cu cadrul juridic și de politică al

¹⁵ Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică („Directiva privind egalitatea rasială”), ([JO L 180, 19.7.2000, p. 22](#)).

¹⁶ Recomandarea (UE) 2018/951 a Comisiei din 22 iunie 2018 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității ([JO L 167, 4.7.2018, p. 28](#)).

¹⁷ Articolul 13 din Directiva 2000/43/CE a Consiliului ([JO L 180, 19.7.2000, p. 22](#)).

¹⁸ [JO C 303, 14.12.2007, p. 17](#).

¹⁹ Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal ([JO L 328, 6.12.2008, p. 55](#)).

²⁰ [COM\(2020\) 152 final](#).

²¹ COM(2020) 565 final.

²² [COM\(2020\) 258 final](#).

²³ COM(2020) 277 final.

²⁴ COM(2020) 565 final.

²⁵ Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului ([JO L 315, 14.11.2012, p. 57](#)).

UE privind combaterea **traficului de persoane**²⁶. Propunerea este compatibilă și cu **Directiva serviciilor mass-media audiovizuale**²⁷, care prevede obligații de a-i proteja pe utilizatorii platformelor care oferă servicii mass-media audiovizuale și de partajare a materialelor video împotriva incitării la violență sau la ură, precum și împotriva comunicărilor comerciale audiovizuale discriminatorii. De asemenea, directiva menționată prevede obligația platformelor de partajare a materialelor video de a lua măsuri adecvate pentru a-i proteja pe utilizatori împotriva conținutului rasist și xenofob.

În plus, propunerea asigură coerența dintre sprijinul oferit la nivelul UE pentru dezvoltarea politicilor, pe de o parte, și instrumentele juridice și de finanțare care pot fi mobilizate și aliniate pentru realizarea egalității și a incluziunii romilor, pe de altă parte, cum ar fi **Next Generation EU, inclusiv Mecanismul de redresare și reziliență și fondurile UE**.

2. TEMEIUL JURIDIC, SUBSIDIARITATEA ȘI PROPORȚIONALITATEA

• Temeiul juridic

Articolul 292 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în temeiul căruia Consiliul adoptă recomandări la propunerea Comisiei, coroborat cu **articolul 19 alineatul (1) din TFUE**, care prevede acțiuni adecvate de combatere a discriminării pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Printre alte dispoziții legale relevante se numără următoarele:

- **articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană**, care prevede că Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată de pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați;
- **articolul 3 alineatul (3) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană**, care prevede că Uniunea trebuie să combată excluziunea socială și discriminările și să promoveze protecția drepturilor copilului;
- **articolul 10 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene**, care prevede că, în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingerile, handicap, vârstă sau orientare sexuală;
- **articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene**, care prevede că, în toate acțiunile sale, Uniunea urmărește să elimine inegalitățile și să promoveze egalitatea între bărbați și femei. **În conformitate cu articolul 157 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene**, Parlamentul European și

²⁶ Directiva 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului (JO L 101, 15.4.2011, p. 1) și Comunicarea din 2017 intitulată „Raport privind măsurile întreprinse pentru a da curs Strategiei UE în vederea eradicării traficului de persoane și identificarea unor noi măsuri concrete” [COM(2017) 728].

²⁷ Directiva (UE) 2018/1808 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018 de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) având în vedere evoluția realităților pieței ([JO L 303, 28.11.2018, p. 69-92](#)).

Consiliul adoptă măsuri necesare pentru a asigura punerea în aplicare a principiului egalității șanselor și al egalității de tratament între bărbați și femei în ceea ce privește munca și locul de muncă, inclusiv a principiului egalității de remunerare pentru aceeași muncă sau pentru o muncă echivalentă;

- **articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene**, care interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, originea etnică, religia sau convingerile, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală. Articolul 23 din cartă consacră dreptul la egalitate între femei și bărbați în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește încadrarea în muncă, munca și remunerarea. Articolul 26 din cartă recunoaște și respectă dreptul persoanelor cu handicap de a beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială și profesională, precum și participarea la viața comunității. În plus, la articolul 20 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene este consacrată egalitatea tuturor persoanelor în fața legii.
- **Subsidiaritatea (pentru competența neexclusivă)**

Având în vedere valorile comune subiacente, cum ar fi egalitatea și drepturile fundamentale, precum și obiectivele comune, cum ar fi prosperitatea economică, coeziunea socială și solidaritatea dintre statele membre, Uniunea trebuie să joace un rol în politicile de asigurare a egalității și incluziunii pentru romi. În plus, mobilitatea transnațională a romilor în țările UE, în contextul libertății de circulație și al migrației romilor din țări terțe, face ca incluziunea romilor să reprezinte un obiectiv comun la nivelul UE.

Propunerea asigură valoarea adăugată continuă a acțiunii la nivelul UE. **Evaluarea cadrului UE a arătat că acesta a avut o valoare adăugată europeană pozitivă** prin înscrierea incluziunii romilor pe agenda UE și pe agendele naționale, prin crearea de structuri și îmbunătățirea coerenței politicilor și a instrumentelor juridice și de finanțare ale UE care au fost mobilizate și aliniate pentru a promova incluziunea romilor. Propunerea va sprijini angajamentul politic și se va concentra pe egalitatea și incluziunea romilor în țările UE. În prezent, este puțin probabil ca efectele cadrului UE să dureze după 2020 dacă UE nu va mai furniza sprijin. Trebuie intensificate eforturile la nivel național, fiind nevoie de mai mult timp pentru consolidarea structurilor de lucru, pentru alinierea și mobilizarea suplimentară a altor instrumente de politică, juridice și financiare, precum și pentru monitorizarea mai eficace a impactului politicilor. Propunerea vizează, de asemenea, reducerea fragmentării punerii în aplicare la nivel național, unul dintre punctele slabe identificate în evaluarea cadrului UE.

Valoarea adăugată a acțiunii la nivelul UE devine din ce în ce mai importantă, având în vedere provocările asociate crizei provocate de COVID-19 și ca urmare a acesteia. Multe comunități de romi au avut de suferit în mod disproporționat din cauza accesului în general limitat la condiții de igienă de bază și la infrastructură sanitară, a accesului limitat la apă curată și la servicii de asistență medicală, a unor niveluri ridicate de precaritate economică, a unor locuințe supraaglomerate și a unor așezări sau tabere segregate, care sunt, de asemenea, supraaglomerate. Este necesar să se ia măsuri la nivelul UE pentru a se asigura că povara pandemiei nu apasă în mod disproporționat asupra celor mai vulnerabile persoane și pentru a se preveni agravarea inegalităților existente.

- **Proporționalitatea**

Propunerea respectă pe deplin principiul proporționalității. Statele membre se confruntă cu provocări în efortul de a asigura egalitatea, incluziunea și participarea romilor. Totuși, aceste provocări variază atât în intensitate (în funcție de dimensiunea populației rome și de ponderea sa în ansamblul populației, precum și de contextul economic mai larg și de moștenirea

problemelor legate de excluziune și discriminare), cât și în ceea ce privește caracteristicile lor specifice (cum ar fi mobilitatea transnațională, migrația sau aspecte legate de documentația civică).

Propunerea se bazează pe comunicarea care stabilește un cadru comun al UE care prevede angajamente comune **minime** pentru toate statele membre, la care se adaugă grade diferite de angajament politic suplimentar, în funcție de **situația specifică** a țărilor și de diferitele provocări cu care se confruntă romii care trăiesc pe teritoriul acestora. Acțiunea propusă ține seama pe deplin de practicile statelor membre și de diversitatea cadrelor strategice naționale.

Pentru a măsura progresele înregistrate, Comisia, cu sprijinul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, a instituit Grupul de lucru pentru indicatorii și raportarea aferente integrării romilor, cu scopul de a completa eforturile statelor membre. Grupul de lucru a propus un portofoliu de indicatori privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor²⁸, elaborat cu respectarea deplină a situațiilor naționale specifice. Țările pot selecta dintr-un portofoliu de indicatori comuni indicatorii calitativi și/sau cantitativi relevanți pentru a măsura progresele înregistrate. În același timp, solicitând țărilor să selecteze obiective calitative și/sau cantitative naționale în procesul de îndeplinire a obiectivelor la nivelul UE, propunerea evită fragmentarea excesivă și urmărește să consolideze **angajamentul** țărilor de a realiza progrese în direcția egalității, incluziunii și participării romilor.

Evaluarea proporționalității a jucat, de asemenea, un rol-cheie în alegerea instrumentului.

- **Alegerea instrumentului**

Instrumentul propus este o propunere de recomandare a Consiliului, care respectă principiile subsidiarității și proporționalității. Recomandarea propusă oferă statelor membre orientări cu privire la modul în care pot accelera progresele în ceea ce privește egalitatea, incluziunea și participarea romilor. Propunerea este prezentată împreună cu noua comunicare privind un „cadru strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor”. Obiectivul este ca statele membre, Comisia și toate părțile interesate să colaboreze în mod consecvent și coerent în vederea atingerii obiectivelor comune.

Ca instrument juridic, propunerea semnalează angajamentul statelor membre față de măsurile prevăzute în prezenta recomandare și oferă o bază politică solidă pentru cooperarea la nivel european în acest domeniu, respectând totodată pe deplin competența statelor membre. Odată ce propunerea va fi adoptată, aceasta va înlocui Recomandarea Consiliului din 9 decembrie 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor.

Această inițiativă semnalează un angajament reînnoit și consolidat al statelor membre de a îmbunătăți cadrele strategice naționale privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor, de a consolida punctele naționale de contact pentru romi și de a continua raportarea și monitorizarea coordonate de către Comisie. Prin urmare, prezenta recomandare răspunde necesității de a acționa la nivelul UE, ținând seama, în același timp, de diferențele specifice fiecărei țări în ceea ce privește situația romilor. Recomandarea îi permite UE să urmărească obiective comune, acordând totodată statelor membre o anumită flexibilitate în ceea ce privește realizarea țărilor lor calitative și/sau cantitative, în funcție de punctul de plecare, de istoria națională și de practicile actuale.

²⁸

A se vedea anexa 2 la comunicare.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR EX POST, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

• Evaluări ex post/verificări ale adecvării legislației existente

Ca urmare a concluziilor Consiliului din 8 decembrie 2016²⁹, Comisia a efectuat o evaluare aprofundată a cadrului, a adoptat un raport³⁰ privind evaluarea în decembrie 2018 și a publicat un document de lucru al serviciilor Comisiei referitor la evaluare³¹.

Evaluarea, care a vizat perioada 2011-2017, a analizat relevanța, coerența, eficacitatea, eficiența, coordonarea, echitatea, durabilitatea și valoarea adăugată europeană a cadrului. Aceasta s-a bazat pe:

- o verificare documentară amănunțită a literaturii secundare, a rapoartelor și a bazelor de date;
- studii naționale aprofundate;
- interviuri cu părțile interesate din 16 țări din UE;
- interviuri la nivelul UE și în trei țări implicate în procesul de aderare;
- o consultare publică deschisă;
- o anchetă în rândul organizațiilor neguvernamentale;
- datele unui sondaj realizat în 2016 din partea Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (EU-MIDIS II) și
- un atelier de validare.

Concluziile evaluării au arătat că cele patru domenii prioritare (ocuparea forței de muncă, educația, sănătatea și locuințele) sunt în continuare esențiale pentru egalitatea și incluziunea romilor. În plus, evaluarea a evidențiat faptul că obiectivul specific al nediscriminării ar trebui să urmeze o abordare bazată pe incluziune și să fie urmărit cu un accent puternic pe atitudinile negative față de romi, prevenirea și combaterea discriminării.

Evaluarea cadrului a arătat că acesta a avut o valoare adăugată europeană pozitivă prin înscrierea incluziunii romilor pe agenda UE și pe agendele naționale, prin crearea de structuri și îmbunătățirea coerenței politicilor și a instrumentelor juridice și de finanțare ale UE care au fost mobilizate și aliniate pentru incluziunea romilor.

Potrivit evaluării, statele membre au avut posibilitatea să își adapteze obiectivele la contextele naționale specifice. Deși statele membre au putut să își adapteze abordarea după caz, evaluarea a mai arătat că acest fapt a putut cauza fragmentarea punerii în aplicare, reducerea eficacității și limitarea progresului în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor UE de integrare a romilor.

De asemenea, potrivit concluziilor evaluării, cadrul a avut o capacitate limitată de abordare a diversității în rândul populației rom. Cadrul a acordat prea puțină atenție unor grupuri specifice în rândul romilor (femei, tineri și copii, precum și romii mobili din UE).

²⁹ A se vedea concluziile Consiliului EPSCO din 8 decembrie 2016. *Accelerarea procesului de integrare a romilor* (15406/16). În concluziile Consiliului se „solicită Comisiei [să] realizeze o evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020 și să propună o strategie post-2020 privind integrarea romilor, în care să includă o propunere de revizuire a recomandării Consiliului”.

³⁰ COM(2018) 785 final.

³¹ SWD(2018) 480 final.

În fine, în cadrul evaluării s-a constatat că, deși există mecanisme de guvernare la nivelul UE și la nivel național, funcția lor este în continuare limitată. S-au depus eforturi pentru a îmbunătăți participarea societății civile, însă posibilitățile romilor de a participa efectiv la viața politică și în toate etapele procesului de elaborare a politicilor rămân limitate.

Raportul Comisiei privind evaluarea aprofundată a concluzionat că „[e]valuarea cadrului UE [...] a arătat că acest cadru reprezintă punctul de plecare al unui proces care, în pofida a numeroase limitări și ținând seama de sarcina enormă presupusă, a dat rezultate pozitive și a reușit să marcheze o primă schimbare a tendințelor”. Deși a subliniat că „în faza inițială s-au obținut unele rezultate tangibile, însă insuficiente”, evaluarea a mai arătat necesitatea ca „procesul general [...] să fie consolidat și mai bine direcționat, punând accentul pe îmbunătățirea angajamentului politic, pe introducerea unor ținte specifice măsurabile și pe o monitorizare riguroasă, precum și pe o punere în aplicare mai eficace, sprijinită de o finanțare suficientă și de sisteme de guvernare participative”.

- **Consultări cu părțile interesate**

Pentru evaluarea cadrului UE³² au fost necesare consultări ample, unele cu numeroase întrebări orientate către viitor, care au fost luate în considerare la pregătirea inițiativei. Consultările suplimentare aferente inițiativei au fost completate de cele deja efectuate pentru evaluare³³, domeniul de aplicare și obiectivele acestora fiind aliniate la nevoile de colectare a restului datelor.

Prin efectuarea unor consultări specifice s-a încercat colectarea unor opinii și recomandări cu privire la principalele aspecte tematice, cum ar fi opțiunile de politică; modalitățile de abordare a atitudinilor negative față de romi, participarea și diversitatea romilor în cadrul inițiativei, precum și modalitățile de îmbunătățire a monitorizării și a măsurării progreselor prin intermediul unor indicatori și obiective. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei³⁴, publicat în același timp cu comunicarea care stabilește cadrul strategic și cu prezenta propunere, prezintă în detaliu activitățile de consultare, părțile interesate implicate și modul în care contribuțiile acestora au alimentat noua inițiativă.

- **Obținerea și utilizarea expertizei**

Propunerea este alimentată de raportul Comisiei privind evaluarea cadrului UE³⁵, de documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind evaluarea³⁶ și de studiul extern detaliat pentru sprijinirea evaluării furnizat de ICF/Milieu³⁷, pe care se bazează.

Rezultatele sondajelor efectuate în 2011, 2016 și 2019 de către Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene în unsprezece, nouă și, respectiv, cinci alte state membre au rămas relevante pentru propunere.

³² Pentru o sinteză a acestor activități, a se vedea [SWD\(2018\) 480 final](#), anexa 2.

³³ Evaluarea are la bază o verificare documentară amănunțită a literaturii de specialitate, rapoarte și baze de date, interviuri cu părțile interesate din 16 țări din UE, interviuri la nivelul UE și în trei țări implicate în procesul de aderare, o consultare publică deschisă, o anchetă în rândul organizațiilor neguvernamentale, datele unui sondaj realizat în 2016 din partea Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (EU-MIDIS II) și un atelier de validare.

³⁴ SWD(2020) 530 final, a se vedea anexa 1.

³⁵ COM(2018) 785 final.

³⁶ SWD(2018) 480 final.

³⁷ Studiul extern pentru sprijinirea evaluării este disponibil [aici](#).

Informațiile privind punerea în aplicare a strategiilor la nivel național în UE, colectate de la punctele naționale de contact pentru romi începând cu anul 2016, au fost compilate în raportul Comisiei privind progresele înregistrate în ceea ce privește integrarea romilor din septembrie 2019³⁸. Aceste informații au fost completate de rapoarte ale societății civile în contextul proiectului-pilot „Monitorul civil al romilor” al Parlamentului European, 2017-2020³⁹.

Au fost căutate dovezi și date suplimentare prin intermediul rezultatelor unui sondaj Eurobarometru privind percepția discriminării împotriva romilor⁴⁰ și al studiilor experților externi vizând modul de operaționalizare a necesității de a lua mai bine în considerare diversitatea în rândul romilor, combaterea atitudinilor negative față de romi și participarea romilor⁴¹.

Propunerea a beneficiat, de asemenea, de o strânsă cooperare cu Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene în ceea ce privește măsurile de monitorizare, inclusiv elaborarea de indicatori privind rezultatele și procesele⁴².

- **Evaluarea impactului**

Instrumentul propus – o recomandare a Consiliului – oferă orientări privind punerea în aplicare a cadrelor strategice pentru romi, permițând totodată statelor membre să fie flexibile în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor. Prin urmare, nu este necesară o evaluare a impactului.

Impacturile preconizate depind în mare măsură de nivelul de angajament asumat de statele membre față de egalitatea și incluziunea romilor, și anume de nivelul de ambiție reflectat în recomandarea Consiliului, odată ce aceasta este adoptată, și de cadrele strategice naționale care vor fi instituite ulterior⁴³. În plus, pe lângă provocările generale reprezentate de cuantificarea și monetizarea egalității, a nediscriminării și a respectării drepturilor fundamentale, efectuarea unei evaluări a impactului în domeniul egalității și incluziunii romilor se confruntă cu limitări serioase în ceea ce privește colectarea datelor privind etnia în unele state membre.

Un document de lucru cuprinzător al serviciilor Comisiei⁴⁴ include o prezentare generală a principalelor lecții desprinse din elaborarea și punerea în aplicare a cadrului UE până în 2020. Acesta se bazează pe rapoartele anuale ale Comisiei, pe mai multe evaluări și studii efectuate la nivelul UE, pe rapoarte ale experților, pe rapoarte alternative ale societății civile și pe feedbackul primit în cadrul consultărilor specifice cu părțile interesate de la nivel național și internațional.

³⁸ Raport privind punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor, COM(2019) 406 final, însoțit de SWD(2019) 320 final privind măsurile de incluziune a romilor raportate în temeiul cadrului UE.

³⁹ Detalii privind proiectul sunt disponibile [aici](#).

⁴⁰ Eurobarometrul special [493](#) privind discriminarea în UE (primele rezultate publicate în septembrie 2019).

⁴¹ Rapoartele referitoare la aceste teme au fost finalizate în februarie 2020 și sunt publicate [aici](#).

⁴² Anexa 2 la COM(2020) 620 final și [Monitoring framework for an EU Roma strategic framework for equality, inclusion and participation – Objectives and indicators](#) (Cadrul de monitorizare pentru cadrul strategic al UE privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor - obiective și indicatori).

⁴³ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, publicat în același timp cu prezenta propunere, SWD(2020) 530 final.

⁴⁴ SWD(2020) 530 final.

- **Adecvarea reglementărilor și simplificarea**

Nu se aplică.

- **Drepturile fundamentale**

Propunerea are consecințe pozitive pentru protecția drepturilor fundamentale. Aceasta va intensifica punerea în aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special a articolului 21, care interzice discriminarea de orice fel, inclusiv cea bazată pe motive precum rasa și originea etnică⁴⁵.

4. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Prezenta recomandare nu are implicații financiare pentru bugetul UE.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planuri de punere în aplicare și modalități de monitorizare, evaluare și raportare**

Propunerea adoptă o abordare comună, dar diferențiată. Aceasta oferă statelor membre orientări privind elaborarea unor cadre strategice naționale mai eficace, ținând seama de provocările specifice fiecărei țări în ceea ce privește egalitatea, incluziunea și participarea romilor. Pentru a monitoriza mai bine progresele, propunerea invită statele membre să utilizeze cadrul comun de indicatori pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor. Un grup de lucru privind indicatorii pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor post-2020, coordonat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene la cererea Comisiei, a lucrat la elaborarea acestui cadru. Cadrul furnizează indicatori comparabili, solizi și relevanți pentru monitorizarea progreselor și evaluarea rezultatelor cadrelor strategice naționale pentru romi. Cadrul include **indicatori de proces** pentru a reflecta măsurile (inclusiv politici, programe și proiecte) și **indicatori de rezultat** pentru a măsura progresele înregistrate în îndeplinirea unor obiective bazate pe date statistice, care pot fi populate cu date de recensământ, date administrative și/sau date din anchete. Acest portofoliu de indicatori cantitativi și calitativi ține seama de circumstanțele naționale și de dovezile disponibile.

Tabelul de mai jos rezumă ciclul de monitorizare, raportare și evaluare avut în vedere.

⁴⁵ Explicații privind Carta drepturilor fundamentale ([JO C 303/17, 14.12.2007, p. 17](#)).

Anchete periodice (FRA)	Rapoarte din partea punctelor naționale de contact pentru romi	Raport privind utilizarea fondurilor UE	Monitorizare civilă	Rapoarte de monitorizare ale Comisiei	Evaluări și viitoarea propunere de politică
Culegerea datelor: 2020 Rezultate: 2021	Cadre strategice naționale: 2021		Prima rundă de rapoarte civile naționale: primăvara anului 2022	Raportul Comisiei privind cadrele strategice naționale: toamna anului 2022	
	Rapoarte naționale privind punerea în aplicare: 2023		Cea de a doua rundă de rapoarte civile naționale: primăvara anului 2024	Raportul Comisiei privind punerea în aplicare: toamna anului 2024	
Culegerea datelor: 2024 Rezultate: 2025		Raport privind valorile intermediare ale indicatorilor de realizare: 2024			Evaluare aprofundată a cadrului strategic al UE pentru romi
	Rapoarte naționale privind punerea în aplicare: 2025		Cea de a treia rundă de rapoarte civile: primăvara anului 2026	Raportul Comisiei privind punerea în aplicare: toamna anului 2026	
Culegerea datelor: 2028 Rezultate: 2029	Rapoarte naționale privind punerea în aplicare: 2027	Raport privind valorile-țintă ale indicatorilor de realizare: 2029	Cea de a patra rundă de rapoarte civile: primăvara anului 2028	Raportul Comisiei privind punerea în aplicare: toamna anului 2028	
	Rapoarte naționale privind punerea în aplicare: 2029				Propunerea de acțiuni subsecvente a Comisiei: 2030 Evaluare ex post

- **Documente explicative (pentru directive)**

Nu se aplică.

- **Explicații detaliate cu privire la dispozițiile specifice ale propunerii**

Punctele 1-4 se referă la obiectivele orizontale privind egalitatea, incluziunea și participarea și propun măsuri de consolidare a progreselor în aceste domenii.

Punctele 5-10 se referă la obiectivele sectoriale constând în asigurarea accesului egal efectiv al romilor la un învățământ general incluziv, la locuri de muncă de calitate și durabile, la asistență medicală și la servicii sociale de calitate, la locuințe desegregate adecvate și la servicii esențiale.

Punctele 11-27 se referă la necesitatea de a consolida parteneriatele și capacitatea instituțională a numeroaselor părți interesate de a se implica în acest domeniu intersectorial.

Punctele 11-13 recomandă statelor membre să se asigure că punctele naționale de contact pentru romi au mandatul și resursele necesare pentru a coordona în mod eficace punerea în aplicare a politicilor naționale pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor.

Punctele 14 și 15 încurajează statele membre să intensifice implicarea organismelor de promovare a egalității de tratament și să sprijine independența și cooperarea acestora cu toți actorii relevanți.

Punctele 16-20 invită statele membre să mobilizeze și să sprijine în continuare nivelurile local și regional pentru a îmbunătăți punerea în aplicare a cadrului strategic național pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor.

Punctele 21-27 se referă la cooperarea și implicarea societății civile.

Punctele 28-34 vizează modalitățile de eficientizare a utilizării fondurilor UE și naționale.

Punctele 35-39 revizuiesc modalitățile de monitorizare și raportare cu scopul de a reduce sarcina administrativă a raportării și prevăd obligația Comisiei și a Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene de a oferi un sprijin mai puternic în utilizarea unui portofoliu comun de indicatori de proces și de rezultat pentru monitorizarea progreselor înregistrate în realizarea obiectivelor și Țintelor UE.

.

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI**privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292, coroborat cu articolul 19 alineatul (1),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Directiva 2000/43/CE a Consiliului⁴⁶ stabilește un cadru pentru combaterea discriminării pe baza rasei sau originii etnice pe teritoriul Uniunii în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, educația și protecția socială, inclusiv securitatea socială și asistența medicală, avantajele sociale, accesul la bunuri și servicii și furnizarea acestora, inclusiv accesul la locuințe. Scopul prezentei recomandări este de a contribui la punerea efectivă în aplicare a directivei menționate.
- (2) Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului⁴⁷ prevede obligația statelor membre de a incrimina incitarea publică la violență sau la ură pe motive de rasă, culoare, religie, descendență sau origine națională ori etnică și de a se asigura că motivația rasistă și xenofobă este considerată o circumstanță agravantă sau, în mod alternativ, că poate fi luată în considerare de instanțele naționale la stabilirea sancțiunilor. Prezenta recomandare are scopul să intensifice lupta împotriva discursului de incitare la ură, a infracțiunilor motivate de ură și a violenței îndreptate împotriva romilor. În conformitate cu Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului⁴⁸ de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, recomandarea urmărește, de asemenea, să promoveze sprijinirea victimelor de etnie romă ale unor astfel de infracțiuni.
- (3) Pilonul european al drepturilor sociale⁴⁹ stabilește o serie de principii menite să sprijine și să sporească echitatea socială, indiferent de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală. Vizarea grupurilor expuse unui risc ridicat de discriminare sau excluziune socială este esențială pentru sprijinirea punerii în aplicare a principiilor pilonului social. Prezenta recomandare contribuie, de asemenea, la dezvoltarea susținută a unor societăți democratice egale și

⁴⁶ Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică ([JO L 180, 19.7.2000, p. 22](#)).

⁴⁷ Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal ([JO L 328, 6.12.2008, p. 55](#)).

⁴⁸ Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului ([JO L 315, 14.11.2012, p. 57](#)).

⁴⁹ [Pilonul european al drepturilor sociale](#).

favorabile incluziunii, în conformitate cu obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite⁵⁰.

- (4) Comisia a prezentat Parlamentului European și Consiliului propuneri de regulamente privind dispozițiile comune pentru perioada 2021-2027⁵¹, Fondul social european Plus⁵², Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune⁵³. Aceste propuneri prevăd că egalitatea și nediscriminarea sunt principii orizontale care ar trebui respectate la executarea fondurilor. Propunerea privind Fondul social european Plus invită în mod specific statele membre și Comisia să asigure egalitatea și nediscriminarea⁵⁴ în punerea în aplicare a programelor și se referă la promovarea integrării socioeconomice a resortisanților țărilor terțe și la incluziunea comunităților marginalizate, cum ar fi romii⁵⁵, care sunt legate de condiția favorizantă a unui cadru strategic național pentru romi. Până la adoptarea acestor măsuri, prezenta recomandare urmărește să stabilească o legătură explicită între fondurile Uniunii⁵⁶, pe de o parte, și prioritățile de politică privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor, pe de altă parte.
- (5) Comunicarea Comisiei din 3 martie 2010, intitulată „Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii” („Strategia Europa 2020”), a dat un impuls semnificativ combaterii sărăciei și excluziunii sociale, stabilind obiective comune la nivel european de reducere a sărăciei și a excluziunii sociale și de creștere a coeficientului de absolvire a școlii și a nivelurilor de ocupare a forței de muncă. Aceste obiective nu pot fi atinse fără îmbunătățirea egalității, a incluziunii și a participării cetățenilor de etnie romă, aspecte referitor la care prezenta recomandare oferă orientări specifice.

⁵⁰ [Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă](#), Organizația Națiunilor Unite, 2015.

⁵¹ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize („Propunere de regulament privind dispozițiile comune”), [COM\(2018\) 375 final](#), 29.5.2018.

⁵² Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul social european Plus („Propunerea privind FSE+”), [COM\(2018\) 382 final](#), 30.5.2018.

⁵³ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune („Propunere privind FEDR și Fondul de coeziune”), [COM\(2018\) 372 final](#), 29.5.2018.

⁵⁴ Articolul 6 din Propunerea privind FSE+, [COM\(2018\) 382 final](#).

⁵⁵ Articolul 4 alineatul (1) punctul (viii) din Propunerea privind FSE+, [COM\(2018\) 382 final](#).

⁵⁶ Care cuprind fondurile avute în vedere și/sau incluse în: Propunerea de regulament privind dispozițiile comune, [COM\(2018\) 375 final](#); Propunerea privind FSE+, [COM\(2018\) 382 final](#); Propunerea privind FEDR și Fondul de coeziune, [COM\(2018\) 372 final](#); Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Programului InvestEU, [COM\(2020\) 403 final](#), 29.5.2020; Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, [COM\(2020\) 408 final](#), 28.5.2020; Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a programului „Drepturi și valori”, [COM\(2018\) 383 final](#), 30.5.2018; Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a „Erasmus”, programul Uniunii pentru educație, formare, tineret și sport, și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1288/2013, [COM\(2018\) 367 final](#), 30.5.2018; Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea unui program de acțiune a Uniunii în domeniul sănătății pentru perioada 2021-2027 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 282/2014, [COM\(2020\) 405 final](#), 28.5.2020.

- (6) Comunicarea Comisiei din 5 aprilie 2011, intitulată „Cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020”, care încurajează statele membre să promoveze în mod cuprinzător incluziunea socială și economică a romilor și să stabilească obiective în domeniul educației, al ocupării forței de muncă, al sănătății și al locuințelor, a fost aprobată de Consiliu la 19 mai 2011. În pofida limitărilor din proiectul inițial, cadrul a avut o importantă valoare adăugată a UE pe care recomandarea de față se bazează în continuare, printre altele prin integrarea lecțiilor învățate din punerea în aplicare a cadrului.
- (7) Recomandarea Consiliului din 9 decembrie 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre⁵⁷ a fost elaborată cu scopul de a intensifica măsurile naționale de integrare a romilor. Aceasta a invitat statele membre să informeze anual Comisia cu privire la măsurile adoptate în conformitate cu recomandarea și la progresele înregistrate în punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor. Prezenta recomandare se bazează pe experiențe și analize și extinde măsurile care urmează să fie luate.
- (8) Concluziile Consiliului din 8 decembrie 2016 privind „Accelerarea procesului de integrare a romilor”⁵⁸ au solicitat Comisiei să efectueze o evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor pentru anul 2020 și să propună, pe această bază, o inițiativă post-2020. Deși evaluarea recunoaște valoarea adăugată a cadrului, arată faptul că romii din Europa continuă să se confrunte cu discriminarea și excluziunea socioeconomică.
- (9) Evaluarea și concluziile la care au ajuns Consiliul, Parlamentul European și mai multe organizații ale societății civile de la nivel european și național⁵⁹ demonstrează necesitatea unui angajament reînnoit și mai ferm în favoarea egalității și incluziunii romilor. Acest angajament ar trebui să asigure că se acordă o atenție specifică nediscriminării, inclusiv prin combaterea atitudinilor negative față de romi – o formă specifică de rasism împotriva romilor – și prin concentrarea asupra celor patru domenii de incluziune socioeconomică reprezentate de educație, ocuparea forței de muncă, sănătatea și locuințele⁶⁰. De asemenea, ar trebui să reflecte nevoile grupurilor specifice și diversitatea populației rome; să îi implice pe romi în elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea strategiilor privind egalitatea și incluziunea romilor; să îmbunătățească procesele de stabilire a obiectivelor, de colectare a datelor, de monitorizare și raportare și să asigure că politicile generale sunt mai sensibile în ceea ce privește egalitatea și incluziunea romilor.

⁵⁷ [JO C 378, 24.12.2013, p. 1.](#)

⁵⁸ Concluziile Consiliului EPSCO din 8 decembrie 2016, Accelerarea procesului de integrare a romilor ([15406/16](#)).

⁵⁹ Rezoluția Parlamentului European din 12 februarie 2019 referitoare la necesitatea de a consolida cadrul strategic al UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor post-2020 și de a intensifica lupta împotriva atitudinilor negative față de romi [[P8_TA\(2019\)0075](#)]. Concluziile Consiliului EPSCO din 24 octombrie 2019 privind economia bunăstării ([13432/19](#)), care invită Comisia să își reînnoiască angajamentul privind incluziunea romilor. În plus, în cadrul Conferinței la nivel înalt privind cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor, care a avut loc la București în perioada 4-5 martie 2019, participanții au invitat Comisia să propună un nou cadru ambițios al UE post-2020 și au solicitat statelor membre și țărilor implicate în procesul de aderare să își consolideze angajamentele față de integrarea romilor. Informare din partea președinției ([7003/19](#), 14.3.2019).

⁶⁰ În ceea ce privește necesitatea de a se pune un accent mai clar pe combaterea atitudinilor negative față de romi și a discriminării în cadrul UE post-2020, a se vedea [recomandările experților](#) elaborate în urma conferinței privind atitudinile negative față de romi, „How to address anti-Gypsyism in a post-2020 EU Roma Framework?” (Viena, 27.11.2018).

- (10) Prezenta recomandare se bazează, de asemenea, pe diverse constatări stabilite anterior în rezoluțiile Parlamentului European⁶¹, concluziile Consiliului⁶² și comunicările Comisiei⁶³.
- (11) În ceea ce privește cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020, Comisia a elaborat un pachet care cuprinde prezenta recomandare și comunicarea „O Uniune a egalității: Cadrul strategic al UE privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor” (denumită în continuare „comunicarea”)⁶⁴. Comunicarea stabilește obiectivele și țintele la nivelul UE și angajamentele minime pentru toate statele membre, care pot fi completate eventual de eforturi naționale suplimentare și de sprijin din partea UE, în funcție de contextul național și de dimensiunea populației rome. Datele recente arată că șase din zece europeni consideră în continuare că discriminarea împotriva romilor este larg răspândită în țara lor, în timp ce peste șase din zece sunt de acord că societatea ar putea beneficia de pe urma unei mai bune integrări a romilor⁶⁵. Obiectivul general al prezentei recomandări este de a contribui la promovarea egalității și la combaterea excluziunii romilor, cu implicarea activă a acestora.
- (12) Pandemia de COVID-19 implică o expunere extremă a comunităților de romi excluse și marginalizate atât la efecte negative asupra sănătății, cât și la efecte socioeconomice, care ar putea agrava și mai mult inegalitățile existente. Prezenta recomandare urmărește să reducă inegalitățile structurale cu care se confruntă romii abordând probleme precum accesul limitat la apă curată⁶⁶, la infrastructura sanitară și la serviciile de asistență medicală, lipsa facilităților și a competențelor digitale care ar permite persoanelor să participe la învățământul la distanță, nivelurile ridicate de precaritate economică, gospodăriile supraaglomerate și așezările sau taberele segregate.
- (13) În contextul creșterii populismului⁶⁷ și a rasismului în Uniune⁶⁸, este necesar să se pună accentul pe combaterea și prevenirea discriminării, inclusiv prin combaterea

⁶¹ Rezoluția Parlamentului European din 15 aprilie 2015 referitoare la Ziua internațională a romilor – atitudini antițigănești în Europa și recunoașterea de către UE a Zilei de comemorare a genocidului împotriva romilor în al Doilea Război Mondial [[P8_TA\(2015\)0095](#)]. Rezoluția Parlamentului European din 25 octombrie 2017 referitoare la aspecte legate de drepturile fundamentale în ceea ce privește integrarea romilor în UE: combaterea atitudinilor negative față de romi [[P8_TA\(2017\)0413](#)]. Rezoluția Parlamentului European din 12 februarie 2019 referitoare la necesitatea de a consolida cadrul strategic al UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor post-2020 și de a intensifica lupta împotriva atitudinilor negative față de romi [[P8_TA\(2019\)0075](#)].

⁶² Concluziile Consiliului EPSCO din 8 decembrie 2016, Accelerarea procesului de integrare a romilor ([15406/16](#)).

⁶³ Comisia a întocmit [rapoarte anuale](#) începând cu 2013.

⁶⁴ COM(2020) 620 final.

⁶⁵ Sondaj Eurobarometru special [493](#). Discriminarea în UE (primele rezultate publicate în septembrie 2019).

⁶⁶ A se vedea Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului din 24 februarie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare) – Acord politic ([ST_606_2020_REV_1](#)), care prevede obligația statelor membre să ia măsurile necesare pentru a îmbunătăți sau a menține accesul la apa destinată consumului uman pentru toți, în special pentru grupurile vulnerabile și marginalizate (articolul 16) și precizează că ar fi important ca aceste grupuri să includă culturile minoritare, cum ar fi romii și nomazii (considerentul 31).

⁶⁷ „The Relentless Rise of Populism in Europe”. Niall McCarthy, 2 mai 2019, [Statista](#).

⁶⁸ „Widespread racism continues to plague Europe”. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 20 iunie 2019, [publicare](#) bazată pe [Raportul privind drepturile fundamentale pe 2019](#), Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 6 iunie 2019.

atitudinilor negative față de romi, care reprezintă o cauză principală a discriminării și a excluderii și au un impact asupra acestor fenomene. Planul de acțiune al UE de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025⁶⁹ recunoaște acest lucru și stabilește măsuri concrete de combatere a rasismului. Atitudinile negative față de romi reprezintă o formă de rasism încă puternic acceptată⁷⁰, care își are originea în modul în care societatea majoritară privește și tratează persoanele considerate ca fiind „țigani” într-un proces de „diferențiere” istorică, care se bazează pe stereotipuri și atitudini, chiar dacă acestea sunt neintenționate sau inconștiente. Din 2005, Parlamentul European folosește termenul „antigypsyism” în rapoartele și rezoluțiile sale⁷¹. Mai multe organizații internaționale și ale societății civile au recunoscut fenomenul, cunoscut și sub denumiri ca rasismul îndreptat împotriva romilor, romafobie și antițigănist. În 2016, Consiliul a recunoscut necesitatea de a „combate toate formele de rasism împotriva romilor, denumite uneori atitudini antițigănești, având în vedere că acestea reprezintă una din cauzele profunde ale excluziunii sociale și ale discriminării romilor”⁷².

- (14) Atunci când se vizează populația romă, este important să se recunoască nevoile specifice sau vulnerabilitățile anumitor grupuri⁷³, inclusiv ale femeilor, ale tinerilor, ale copiilor, ale persoanelor LGBTI+ de etnie romă, ale persoanelor în vârstă de etnie romă, ale romilor cu handicap, ale romilor care sunt resortisanți ai țărilor terțe sau apatrizi și ale romilor mobili din UE. Prin urmare, prezenta recomandare ține seama de importanța abordării discriminării multiple⁷⁴. Aceasta propune măsuri menite să asigure o mai bună protecție și incluziune a copiilor romi, care sunt deosebit de expuși discriminării și segregării. Recomandarea analizează, de asemenea, posibilitățile de a crea oportunități și de a valorifica potențialul neexploatat al tinerilor romi prin

⁶⁹ COM(2020) 565 final.

⁷⁰ Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței („ECRI”), [Recomandarea de politică generală nr. 3](#) privind lupta împotriva rasismului și a intoleranței împotriva romilor/țiganilor, adoptată la 6 martie 1998. Preambulul la [Recomandarea de politică generală nr. 13 privind combaterea atitudinilor negative împotriva romilor și a discriminării împotriva romilor](#) a reiterat că, „atitudinile negative față de romi reprezintă o formă deosebit de *persistentă, violentă, recurentă și obișnuită* a rasismului”.

⁷¹ Rezoluția Parlamentului European din 28 aprilie 2005 referitoare la situația romilor în UE [P6_TA(2005) 0151], Rezoluția Parlamentului European din 15 aprilie 2015 referitoare la Ziua internațională a romilor – atitudini antițigănești în Europa și recunoașterea de către UE a Zilei de comemorare a genocidului împotriva romilor în al Doilea Război Mondial [[P8_TA\(2015\)0095](#)], Rezoluția Parlamentului European din 25 octombrie 2017 referitoare la aspecte legate de drepturile fundamentale în ceea ce privește integrarea romilor în UE: combaterea atitudinilor negative față de romi [[P8_TA\(2017\)0413](#)], Rezoluția Parlamentului European din 12 februarie 2019 referitoare la necesitatea de a consolida cadrul strategic al UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor post-2020 și de a intensifica lupta împotriva atitudinilor negative față de romi [[P8_TA\(2019\)0075](#)].

⁷² Concluziile Consiliului EPSCO din 8 decembrie 2016, Accelerarea procesului de integrare a romilor ([15406/16](#)).

⁷³ În legătură cu contexte diverse, de exemplu în ceea ce privește traficul de persoane, ale căror victime sunt în principal femeile și copiii de etnie romă.

⁷⁴ Expresia „discriminare multiplă” este utilizată ca o noțiune generală pentru toate cazurile de discriminare bazată pe mai multe motive de discriminare și care se manifestă în două moduri posibile. Acestea pot lua forma „discriminării cumulative”, în care discriminarea are la bază mai multe motive de discriminare care acționează separat, și cea a „discriminării intersecționale”, în care două sau mai multe motive de discriminare acționează și interacționează între ele în așa fel încât sunt inseparabile sau inextricabile. Combaterea discriminării multiple. Practici, politici și legislație. Raport al Comisiei Europene (2007). Discriminarea multiplă în legislația UE: Oportunități pentru răspunsuri juridice la discriminarea de gen intersecțională. Rețeaua europeană de experți juridici în domeniul egalității de gen. Comisia Europeană (2009).

creșterea participării active a acestora la programe și măsuri destinate tinerilor⁷⁵, cum ar fi cele menționate în comunicarea intitulată „Sprijinirea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor: o punte către locuri de muncă pentru generația viitoare”⁷⁶.

- (15) Recunoscând diversitatea existentă în rândul romilor, termenul „rom” este utilizat ca termen generic pentru a face referire la o serie de grupuri diferite de origine romă, ca de exemplu romi, sinti, kalé, țigani, romanichels și boyash/rudari. Termenul desemnează și grupuri cum ar fi ascali, egipteni, ieniși, grupuri din est (inclusiv domi, lomi, rom și abdal), dar și populații nomade, inclusiv nomazii etnici sau cei desemnați sub denumirea administrativă „gens du voyage”, precum și persoane care se identifică drept țigani, fără a nega caracteristicile specifice ale acestor grupuri.
- (16) În contextul mobilității în interiorul Uniunii, este necesar să se respecte dreptul la libera circulație a cetățenilor Uniunii și condițiile de exercitare a acestuia. Printre condiții se numără deținerea de resurse suficiente și o asigurare medicală completă, în conformitate cu Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁷⁷. În același timp, este necesar să se depună eforturi pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale romilor și să se adopte măsuri de promovare a incluziunii lor economice și sociale în statele lor membre de origine, precum și în statele membre de reședință.
- (17) Deși recunoaște că statele membre ar trebui să își aleagă propriile metode de monitorizare, prezenta recomandare subliniază importanța colectării datelor, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului (Regulamentul general privind protecția datelor)⁷⁸ și cu Orientările din 2018 privind îmbunătățirea colectării și utilizării datelor privind egalitatea, publicate de subgrupul pentru date privind egalitatea în cadrul Grupului la nivel înalt pentru nediscriminare, egalitate și diversitate⁷⁹. De asemenea, prezenta recomandare recunoaște importanța indicatorilor ca metodă de monitorizare. Acești indicatori pot fi selectați dintr-un portofoliu de indicatori pentru măsurarea egalității, a incluziunii și a participării romilor, compilați de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, Comisie și statele membre⁸⁰.

⁷⁵ Concluziile Consiliului EPSCO din 8 decembrie 2016, Accelerarea procesului de integrare a romilor ([15406/16](#)).

⁷⁶ Comunicarea „Sprijinirea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor: o punte către locuri de muncă pentru generația viitoare”, [COM\(2020\) 276 final](#), 1.7.2020. Propunerea Comisiei de recomandare a Consiliului privind „O punte către locuri de muncă – consolidarea Garanției pentru tineret”, [COM\(2020\) 277 final](#), 1.7.2020. Propunerea Comisiei de recomandare a Consiliului privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență, [COM\(2020\) 275 final](#), 1.7.2020.

⁷⁷ Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE ([JO L 158, 30.4.2004, p. 77](#)).

⁷⁸ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), ([JO L 119, 4.5.2016, p. 1](#)).

⁷⁹ Orientări privind îmbunătățirea colectării și a utilizării datelor privind egalitatea ([2018](#)). Curtea de Conturi Europeană a recomandat elaborarea unor metodologii adecvate de colectare a datelor relevante privind incluziunea romilor în toate statele membre. Inițiativele de politică ale UE și sprijinul financiar acordat de aceasta pentru integrarea romilor: s-au înregistrat progrese semnificative în ultimul deceniu, dar sunt necesare eforturi suplimentare pe teren. [Raportul special nr. 14/2016](#).

⁸⁰ Anexa 2 la comunicare.

- (18) Prezenta recomandare se axează în mod explicit pe măsurile de promovare a egalității, a incluziunii și a participării romilor, fără a intenționa să excludă alte grupuri marginalizate și defavorizate. Aceste măsuri ar trebui să se bazeze pe aceleași principii în situații comparabile. În acest sens, principiile de bază comune pentru incluziunea romilor rămân relevante⁸¹. Comunicarea oferă orientări suplimentare privind planificarea și punerea în aplicare a cadrelor strategice naționale pentru romi.

Scopul prezentei recomandări este de a confirma un angajament pe termen lung față de obiectivele comune privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor și de a oferi orientări reînnoite și consolidate prin stabilirea de măsuri pe care statele membre le pot adopta în vederea atingerii obiectivelor respective,

RECOMANDĂ:

1. Statele membre ar trebui să adopte cadre strategice naționale pentru romi și să le comunice Comisiei Europene până în septembrie 2021. În conformitate cu dreptul intern și al Uniunii, în funcție de resursele disponibile și circumstanțele naționale, cum ar fi dimensiunea, situația socioeconomică, nevoile specifice și cetățenia populației rome de pe teritoriul lor, statele membre ar trebui să analizeze relevanța pentru contextul național a măsurilor stabilite în prezenta recomandare și să le pună în aplicare în mod proporțional și selectiv, în strânsă cooperare cu toate părțile interesate relevante. Atunci când evaluează relevanța, statele membre ar trebui să aibă în vedere asumarea unor angajamente minime voluntare și, în funcție de contextul național, depunerea unor eventuale eforturi suplimentare, astfel cum se prevede în comunicare.

Obiective orizontale: egalitate, incluziune și participare

2. Statele membre ar trebui să își intensifice eforturile pentru adoptarea și punerea în aplicare a măsurilor de promovare a egalității și pentru prevenirea și combaterea eficace a discriminării și a cauzelor sale profunde. Aceste eforturi ar trebui să includă măsuri care:
 - (a) intensifică lupta împotriva discriminării directe și indirecte, a hărțuirii, a stereotipurilor, a retoricii împotriva romilor, a discursului de incitare la ură, a infracțiunilor motivate de ură și a violenței împotriva romilor, inclusiv împotriva incitării la acestea, atât online, cât și offline, în special în contextul transunerii, punerii în aplicare și asigurării respectării Directivei 2000/43/CE, a Deciziei-cadru 2008/913/JAI și a Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului⁸²;
 - (b) dezvoltă și promovează un sistem cuprinzător de sprijin pentru victime, în conformitate cu Directiva 2012/29/UE, și oferă asistență specifică victimelor de etnie romă ale infracțiunilor motivate de ură și ale discriminării;

⁸¹ [Principiile de bază comune](#) au fost discutate în cadrul primei Platforme europene pentru incluziunea romilor în aprilie 2009 și aprobate de Consiliul EPSCO la 8 iunie 2009. Concluziile Consiliului au invitat statele membre să ia în considerare principiile de bază comune, după caz, atunci când elaborează și pun în aplicare politici. Concluziile Consiliului EPSCO privind incluziunea romilor ([8 iunie 2009](#)).

⁸² Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) ([JO L 95, 15.4.2010, p. 1](#)).

- (c) combat discriminarea multiplă și structurală⁸³ a romilor și, în special, a femeilor, a copiilor, a persoanelor LGTBI+ de etnie romă, a romilor cu handicap, a persoanelor în vârstă de etnie romă, a romilor apatrizi și a romilor mobili din UE;
 - (d) sensibilizează publicul cu privire la faptul că eforturile de combatere a practicilor discriminatorii sunt interconectate cu eforturile de combatere a atitudinilor negative față de romi și a excluziunii sociale și economice și că toate servesc obiectivului mai larg al egalității;
 - (e) analizează și recunosc fenomenul reprezentat de atitudinile negative față de romi și sensibilizează publicul cu privire la existența acestuia, formele pe care le ia și consecințele sale negative, prin intermediul mass-mediei, al programelor școlare și prin alte mijloace, precum și prin formarea funcționarilor publici și a altor părți interesate pentru a-l identifica și a-l aborda;
 - (f) promovează activități și campanii multiculturale de sensibilizare în școli;
 - (g) promovează sensibilizarea cu privire la culturile, limba și istoria romilor, inclusiv memoria Holocaustului romilor și procesele de reconciliere, printre altele, prin acțiuni de formare relevante pentru profesori și prin elaborarea unor programe școlare corespunzătoare, întrucât această sensibilizare este esențială pentru reducerea prejudecăților și a atitudinilor negative față de romi, care sunt cauze importante ale discriminării;
 - (a) promovează discursuri pozitive cu privire la romi și la modelele de urmat, prin mijloace care să includă acordarea de sprijin pentru întâlniri intercomunitare și pentru învățarea interculturală.
3. Statele membre ar trebui să intensifice eforturile pentru a combate rata extrem de ridicată a riscului de sărăcie și deprivarea materială și socială în rândul populației rome, pentru a sprijini eficace egalitatea și nediscriminarea romilor. Aceste eforturi ar trebui să includă măsuri care:
- (a) sporesc și ameliorează canalizarea investițiilor în capitalul uman, dezvoltarea infrastructurii și politicile de coeziune socială;
 - (b) asigură accesul la sisteme adecvate de protecție socială (atât sprijin pentru venit, cât și beneficii în natură și prestare de servicii) pentru romii defavorizați;
 - (c) combină sprijinul pentru venit cu măsuri de activare pentru promovarea participării pe piața forței de muncă; iau măsuri pentru a promova un nivel ridicat de absorbție în rândul beneficiarilor potențiali;
 - (d) asigură acordarea unei atenții deosebite prevenirii și combaterii sărăciei în rândul copiilor, inclusiv prin adoptarea unor măsuri naționale mai solide, care să țină seama de mecanismele care perpetuează sărăcia multigenerațională și de necesitatea de a sprijini copiii romi și familiile acestora în domenii interconectate precum ocuparea forței de muncă, serviciile sociale,

⁸³

Discriminarea sistemică sau structurală este înțeleasă ca fiind evidentă în inegalitățile care rezultă din legislație, politică și practică, nu prin intenție, ci ca rezultat al unei serii de factori instituționali implicați în elaborarea, punerea în aplicare și revizuirea legislației, a politicilor și a practicilor. „Roma and Traveller Inclusion: Towards a new EU Framework, Learning from the work of equality bodies”, Equinet Perspective, iunie 2020.

- învățământul, educația și îngrijirea copiilor preșcolari, sănătatea, locuințele și accesul la servicii esențiale, alimentația și accesul la activități recreative;
- (e) sprijină alfabetizarea financiară (pentru tineri/membrii familiilor), inclusiv îmbunătățirea competențelor decizionale și de planificare în cadrul măsurilor de capacitate și incluziune financiară.
4. Statele membre ar trebui să intensifice participarea semnificativă a populației rome și consultarea acesteia, inclusiv a femeilor, a copiilor și a tinerilor de etnie romă, pentru a sprijini în mod eficace egalitatea și nediscriminarea romilor. Aceasta ar trebui să includă măsuri care:
- (a) sprijină cetățenia activă prin promovarea participării sociale, economice, politice și culturale, în special pentru femeile și tinerii de etnie romă;
 - (b) promovează consolidarea capacităților și aptitudinea de lider în rândul societății civile rome pentru a permite romilor să participe la toate etapele ciclului politic și ale vieții publice în general;
 - (c) promovează angajarea specialiștilor romi în instituțiile publice pentru a sprijini crearea de modele și diversitatea și pentru a aduce expertiza necesară și o bună cunoaștere a necesităților în cadrul procesului de elaborare a politicilor;
 - (d) sensibilizează membrii comunităților rome marginalizate cu privire la drepturile omului și la drepturile și responsabilitățile cetățenilor;
 - (e) coordonează resursele, rețelele și expertiza între sectoare pentru a spori implicarea tinerilor romi în procesele de luare a deciziilor și contribuie la consolidarea aptitudinilor lor de lider.

Obiective sectoriale

Accesul la un învățământ general incluziv de calitate

5. Statele membre ar trebui să se asigure că romii beneficiază de acces egal efectiv la toate etapele educației, de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari până la învățământul terțiar, inclusiv la educația de tip „a doua șansă”, educația pentru adulți și învățarea continuă, și că pot participa la acestea.
6. Statele membre ar trebui să îmbunătățească accesul egal la un învățământ de calitate și incluziv pentru elevii romi, inclusiv prin măsuri care:
- (a) previn și elimină orice formă de segregare din învățământ și prevăd recunoașterea și repararea nedreptăților din trecut;
 - (b) previn și elimină erorile de diagnostic care conduc la plasarea necorespunzătoare a elevilor romi în sisteme de educație pentru elevi cu nevoi speciale și asigură recunoașterea și repararea nedreptăților din trecut;
 - (c) promovează dezvoltarea și diseminarea unor metode de predare și de învățare incluzive și sprijină cadrele didactice în abordarea diversității în clasă prin programe de dezvoltare profesională, activități de mentorat și de învățare reciprocă;
 - (d) încurajează implicarea efectivă a părinților în educația elevilor romi și legăturile dintre școli și comunitățile locale, inclusiv prin mediatori;
 - (e) sprijină participarea și implicarea activă a elevilor romi, alături de toți ceilalți elevi, în toate activitățile și procesele educaționale;

- (f) combat intimidarea și hărțuirea la școală, atât online, cât și offline;
 - (g) formează cadrele didactice și alți membri ai personalului școlar cu privire la istoria romilor, culturile romilor și metodele de recunoaștere și combatere a discriminării și a cauzelor sale profunde, inclusiv a atitudinilor negative față de romi și a prejudecăților neconștientizate, cresc gradul de sensibilizare cu privire la importanța educației nediscriminatorii și a accesului egal efectiv la învățământul general;
 - (h) sprijină eforturile menite să asigure că elevii romi dobândesc competențe în conformitate cu nevoile pieței forței de muncă.
7. Statele membre ar trebui să ofere sprijin specific suplimentar pentru a compensa discriminarea și excluziunea și a reduce impactul contextului social și economic al elevilor romi asupra rezultatelor școlare, inclusiv prin măsuri care:
- (a) investesc în educația și îngrijirea copiilor preșcolari, cu un accent special pe incluziunea timpurie a copiilor romi;
 - (b) oferă sprijin individualizat și mediere pentru a compensa lacunele lingvistice, cognitive și educaționale, în strânsă cooperare cu familiile elevilor romi, și încurajează educația de tip „a doua șansă” și a adulților;
 - (c) sprijină cooperarea dintre școli, serviciile de protecție socială și mediatori pentru a preveni abandonul școlar;
 - (d) recunosc vulnerabilitatea copiilor cu părinți care au plecat în străinătate și oferă acces prioritar la programe de tip „after-school” și sprijin individualizat;
 - (e) sporesc mobilitatea socială a romilor prin acțiuni pozitive, care pot include burse dedicate în învățământul profesional, învățământul secundar și superior și formarea cadrelor didactice;
 - (f) asigură o tranziție ușoară între nivelurile de învățământ și promovează absolvirea învățământului secundar superior și terțiar, inclusiv prin programe de orientare profesională, consiliere, mentorat și sprijin financiar;
 - (g) reduc numărul cazurilor de abandon școlar timpuriu la toate nivelurile de educație, cu un accent special asupra fetelor de etnie romă;
 - (h) sprijină participarea la activități de învățare non-formală și la activități extrașcolare, inclusiv pentru tineret, activități sportive, culturale, de autodezvoltare, reziliență psihologică și bunăstare;
 - (i) promovează, pentru elevii romi și cadrele didactice, mediorii și părinții acestora, dobândirea de competențe digitale, accesul în bandă largă, infrastructură digitală adecvată și furnizarea de materiale didactice adecvate pentru învățarea la distanță, atât în contexte educaționale formale și non-formale, cât și, în special, pentru cei care trăiesc în comunități marginalizate.

*Accesul la **locuri de muncă** de calitate și durabile*

8. Statele membre ar trebui să promoveze accesul egal efectiv al romilor, în special al tinerilor romi, la locuri de muncă de calitate și durabile, inclusiv prin măsuri care:

- (a) intensifică acțiunile de informare adresate tinerilor romi⁸⁴ pentru a-i sensibiliza cu privire la serviciile disponibile, de preferință servicii integrate, de ocupare a forței de muncă și sociale, și îi pune în legătură cu aceste servicii;
- (b) abordează nevoile tinerilor romi șomeri și inactivi, adaptând pentru aceștia planuri de acțiune holistice individualizate care iau în considerare preferințele și motivația, barierele și dezavantajele acestora, precum și motivele pentru care sunt șomeri sau inactivi.
- (c) sprijină prima experiență profesională, plasamentele, programele de ucenicie și de dezvoltare profesională;
- (d) facilitează tranziția de la educație la ocuparea forței de muncă prin îndrumare, mentorat, stagii, incubatoare de afaceri și educație duală;
- (e) sprijină dobândirea de competențe digitale și TIC și accesul la acestea pentru tinerii romi, în vederea unei mai bune pregătiri a acestora pentru cererea pieței muncii și pentru a exploata oportunitățile oferite în viața de zi cu zi de tendințele și instrumentele digitale existente și noi;
- (f) sprijină subvenționarea ocupării forței de muncă și împărțirea costurilor legate de ocuparea forței de muncă, formarea la locul de muncă, dezvoltarea competențelor, dobândirea și actualizarea calificărilor profesionale și cursurile de tip „a doua șansă”;
- (g) promovează accesul cu adevărat egal la activități independente și la antreprenoriat, inclusiv la antreprenoriatul social, prin sprijin specific;
- (h) promovează ocuparea forței de muncă atât în sectorul public, cât și în cel privat, prin măsuri care includ acțiuni pozitive și scheme de sprijin pentru angajatori;
- (i) combat, reduc și elimină discriminarea prin creșterea gradului de sensibilizare cu privire la locurile de muncă nediscriminatorii și accesul la locurile de muncă, și asigură formarea angajatorilor în ceea ce privește metodele de recunoaștere și combatere a discriminării și a cauzelor profunde ale acesteia, inclusiv a atitudinilor negative față de romi și a prejudecăților neconștientizate.

*Sănătatea și accesul la **servicii medicale și sociale** de calitate*

9. Statele membre ar trebui să asigure accesul egal efectiv, fără bariere, la servicii medicale de calitate, în special pentru grupurile care sunt cele mai expuse riscurilor sau care locuiesc în localități marginalizate sau îndepărtate, inclusiv prin măsuri care:
- (a) promovează și îmbunătățesc accesul pentru:
 - (i) femeile de etnie romă la controale medicale de calitate, screening, îngrijire prenatală și postnatală, consiliere și planificarea familială, precum și la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, furnizate în general de serviciile naționale de sănătate;
 - (ii) copiii romi la asistență medicală primară de calitate și la măsuri preventive și programe de vaccinare care vizează copiii;

⁸⁴ În conformitate cu cele descrise în Propunerea Comisiei de recomandare a Consiliului privind „O punte către locuri de muncă – consolidarea Garanției pentru tineret”, [COM\(2020\) 277 final](#), 1.7.2020.

- (iii) populațiile de romi vulnerabile (persoane în vârstă, cu handicap, LGBTI+ de etnie romă, romi care călătoresc în interiorul Uniunii, romi care sunt resortisanți ai unor țări terțe și romi apatrizi) la asistență medicală de calitate;
- (b) sprijină mediatorii în domeniul sănătății și sensibilizează populația romă cu privire la măsurile de prevenire primară, cum ar fi promovarea unui stil de viață sănătos, prevenirea toxicomaniei și îmbunătățirea accesului la serviciile de sănătate mintală;
- (c) previn și combat discriminarea împotriva romilor, prin sensibilizarea cu privire la furnizarea de asistență medicală nediscriminatorie și accesul la asistență medicală, formarea practicienilor din domeniul sănătății, a studenților la medicină și a mediatorilor în materie de sănătate în ceea ce privește metodele de recunoaștere și de combatere a discriminării și a cauzelor profunde ale acesteia, inclusiv privind atitudinile negative față de romi și prejudecățile neconștientizate;
- (d) combat excluderea digitală a romilor de la serviciile medicale prin mijloace prin reducerea decalajului de competențe digitale în ceea ce privește accesul la informații privind sănătatea;
- (e) previn și elimină serviciile medicale segregate și asigură recunoașterea nedreptăților din trecut, inclusiv sterilizarea forțată a femeilor de etnie romă;
- (f) promovează accesul la studii medicale pentru romi și încurajează recrutarea romilor ca practicieni și mediatorii în domeniul sănătății, în special în regiunile cu o populație romă semnificativă;
- (g) combat și previn apariția unor potențiale epidemii în localitățile marginalizate sau îndepărtate unde trăiesc romi;
- (h) îmbunătățesc accesul la servicii comunitare și familiale pentru persoanele cu handicap, persoanele în vârstă și copiii lipsiți de îngrijire părintească (de exemplu, servicii de dezvoltare, locuințe sociale, centre de zi pentru persoanele cu handicap și rețele de asistenți maternali);
- (i) previn instituționalizarea și sprijină trecerea de la îngrijirea instituționalizată la cea acordată în cadrul comunității și al familiei, acordând sprijin familiilor aflate în situații precare și persoanelor cu handicap (de exemplu, servicii de consiliere și stimulente financiare, distribuirea de ajutoare alimentare, locuințe asistate și servicii de dezvoltare);
- (j) promovează schimbul și transferul de bune practici privind sănătatea publică pentru populația romă, utilizând, de exemplu, cadrul de sănătate publică al Comisiei și al statelor membre în cadrul Grupului de coordonare privind promovarea sănătății, prevenirea bolilor și gestionarea bolilor netransmisibile.

Accesul la servicii esențiale și locuințe desegregate adecvate

10. Statele membre ar trebui să asigure egalitatea de tratament a romilor în ceea ce privește accesul la servicii esențiale și locuințe desegregate adecvate, inclusiv prin măsuri care:

- (a) asigură accesul la servicii esențiale – cum ar fi apa curentă, apa potabilă sigură și curată⁸⁵, condiții de salubritate corespunzătoare, servicii de colectare și gestionare a deșeurilor, servicii de mediu, energie electrică, gaze, servicii de transport, servicii financiare și comunicații digitale – și la infrastructura fizică, prin garantarea continuității serviciilor de utilități de bază, atât în condiții normale, cât și pe durata pandemiilor, a catastrofelor ecologice și a altor crize;
- (b) monitorizează, elimină și previn orice tip de segregare spațială și promovează desegregarea prin elaborarea de planuri concrete de combatere a problemelor legate de locuințe, cu implicarea comunităților locale și a comunităților de romi afectate;
- (c) sprijină și consolidează autoritățile publice responsabile de locuințe, servicii esențiale și standarde de mediu, precum și alți actori relevanți în acest domeniu, punând la dispoziția acestora competențele și resursele necesare pentru a identifica nevoile în materie de locuințe, a monitoriza segregarea și a pune în aplicare măsuri cuprinzătoare de reglementare sau de sprijin;
- (d) previn evacuările forțate prin alertă timpurie și mediere, organizează forme de sprijin pentru persoanele expuse riscului de evacuare și asigură locuințe alternative adecvate, cu o atenție specială acordată familiilor;
- (e) îmbunătățesc condițiile de viață ale romilor, previn și combat impactul negativ asupra sănătății al expunerii la poluare și contaminare;
- (f) oferă sprijin social și acces la serviciile generale pentru persoanele de etnie romă fără adăpost;
- (g) asigură accesul egal la locuințele sociale, prin adoptarea unor criterii de acces care acordă prioritate nevoilor sociale;
- (h) sprijină sistemele integrate de locuințe care vizează populația romă marginalizată, combinând micro-creditele pentru construirea și întreținerea locuințelor cu alfabetizarea financiară și scheme de economisire, cursuri de formare în domeniul construcțiilor și măsuri de activare;
- (i) sprijină construirea și întreținerea de spații de popas pentru nomazi.

Parteneriatele și capacitatea instituțională

Implicarea și sprijinirea punctelor naționale de contact pentru romi

11. Statele membre ar trebui să pună la dispoziția punctelor naționale de contact pentru romi resursele adecvate și de care au nevoie, personal, mandat și greutate politică, astfel încât acestea să poată coordona și monitoriza în mod eficace politicile naționale pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor, inclusiv prin acțiuni de informare la nivel local.
12. Statele membre ar trebui să permită punctelor naționale de contact pentru romi să faciliteze participarea și implicarea societății civile române în elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și revizuirea cadrelor strategice naționale și a planurilor de acțiune locale pentru romi, prin intermediul unor procese naționale reformate de platformă privind romii.

⁸⁵

A se vedea articolul 16, coroborat cu considerentul 31, din Propunerea de directivă privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare) ([ST 606 2020 REV 1](#)).

13. Statele membre ar trebui să se asigure că punctele naționale de contact pentru romi sunt implicate în elaborarea politicilor de incluziune socială și a serviciilor universale, pentru a îmbunătăți relevanța acestora pentru populația romă și posibilitățile de informare pe care le oferă, inclusiv, dacă este cazul, în luarea deciziilor cu privire la programarea și monitorizarea fondurilor UE.

Implicarea organismelor de promovare a egalității tratament

14. Statele membre ar trebui să sprijine organismele de promovare a egalității de tratament („organisme de promovare a egalității”), astfel încât acestea să funcționeze în mod eficace și independent și să coopereze cu toți actorii relevanți, inclusiv cu punctele naționale de contact pentru romi, cu autoritățile publice, cu organizațiile societății civile și cu sectorul privat. Un astfel de sprijin ar trebui să permită organismelor de promovare a egalității:
- (a) să trateze cazurile de discriminare, de discursuri de incitare la ură și de infracțiuni motivate de ură și să soluționeze litigiile strategice;
 - (b) să abordeze problema subraportării cazurilor de discriminare, de discursuri de incitare la ură și de infracțiuni motivate de ură și să sensibilizeze romii cu privire la drepturile lor;
 - (c) să desfășoare activități de cercetare și de colectare de date privind egalitatea și discriminarea romilor;
 - (d) să consolideze capacitatea și să coopereze cu societatea civilă romă, cu accent pe accesul la justiție și pe aplicarea legislației privind egalitatea;
 - (e) să ofere orientări și formare pentru organizațiile publice și private și mass-media.
15. Statele membre ar trebui să se asigure că organismele de promovare a egalității sunt strâns implicate și pot contribui efectiv la elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și revizuirea cadrelor naționale strategice pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor și a programelor relevante de finanțare ale Uniunii, inclusiv:
- (a) bazându-se pe consultanța oferită de organismele de promovare a egalității în ceea ce privește standardele pentru punerea în aplicare a cadrelor strategice naționale pentru a se asigura că se pune un accent mai puternic pe combaterea și prevenirea discriminării, inclusiv prin combaterea atitudinilor negative față de romi, în elaborarea și punerea în aplicare a acestora, inclusiv prin eforturi de eliminare a discriminării structurale;
 - (b) implicând organismele de promovare a egalității în structurile înființate pentru a supraveghea punerea în aplicare, monitorizarea și revizuirea cadrelor strategice naționale pentru romi și în comitetele de monitorizare a fondurilor UE relevante.

Mobilizarea părților interesate de la nivel local și regional

16. Statele membre ar trebui să implice autoritățile regionale și locale și societatea civilă în elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și revizuirea cadrelor strategice naționale.
17. Statele membre ar trebui să încurajeze autoritățile locale și regionale, în cadrul sferelor de competență respective ale acestora, să își dezvolte sau să își actualizeze planurile de acțiune locale ori de desegregare sau cadrele strategice pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor. Aceste planuri de acțiune sau cadre strategice ar

trebui să includă măsuri, situații de referință, valori de referință, obiective măsurabile și alocarea de fonduri.

18. Statele membre ar trebui să asigure cooperarea dintre autoritățile centrale și cele locale în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a programelor relevante de finanțare ale Uniunii pentru prevenirea și combaterea discriminării romilor, pentru a asigura egalitatea, incluziunea și participarea romilor pe tot parcursul pregătirii, al punerii în aplicare, al monitorizării și al evaluării programelor și pentru a îmbunătăți direcționarea fondurilor Uniunii către nivelul local.
19. Statele membre ar trebui să promoveze incluziunea, diversitatea și acțiunile pozitive pentru a asigura recrutarea specialiștilor de etnie romă de către instituțiile publice de la nivel local și regional.
20. Statele membre ar trebui să capaciteze și să recunoască reprezentarea populației rome la nivel local prin mobilizarea comunității, și anume prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.

Cooperarea cu societatea civilă

21. Statele membre ar trebui să promoveze inovarea socială, parteneriatul și cooperarea dintre autoritățile publice și societatea civilă romă și pro-romă.
22. Statele membre ar trebui să valorifice pe deplin platformele naționale dedicate romilor sau orice alte canale de cooperare și dialog din statele membre pentru implicarea societății civile rome și pro-rome și a altor părți interesate, în mod transparent și incluziv, în elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și revizuirea cadrelor strategice naționale de integrare a romilor și a planurilor locale de acțiune.
23. Statele membre ar trebui să sprijine societatea civilă în monitorizarea și raportarea infracțiunilor motivate de ură și a discursului de incitare la ură împotriva romilor și să acorde asistență victimelor infracțiunilor motivate de ură și ale discursului de incitare la ură.
24. Statele membre ar trebui să asigure finanțare pentru sprijinirea pluralității și a independenței societății civile rome și pro-rome, inclusiv a organizațiilor de tineret rome, permițându-le astfel să raporteze cu privire la cadrele naționale strategice pentru romi și să le monitorizeze, în calitate de organizații de supraveghere independente, și să mențină capacitatea administrativă a acestora.
25. Statele membre ar trebui să implice societatea civilă și comunitățile de romi în întregul ciclu de programare al fondurilor UE, la nivel național, regional și local (inclusiv în calitate de membri ai comitetelor de monitorizare a fondurilor UE relevante).
26. Statele membre ar trebui să promoveze consolidarea capacităților și a aptitudinii de lider a societății civile rome, inclusiv a organizațiilor de tineret, pentru a permite organismelor și organizațiilor în cauză să participe la toate etapele ciclului politic și la viața publică în general.
27. Statele membre ar trebui să promoveze activități intersectoriale și alianțe mai ample pentru egalitate și incluziune, prin implicarea guvernului, a societății civile, a mediului de afaceri și a industriei, a mediului academic și de cercetare. Aceasta ar putea duce la acțiuni comune între entitățile care promovează egalitatea de gen, care combat rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociate acestora sau care promovează drepturile copiilor, ale persoanelor în vârstă, ale romilor, ale

persoanelor LGBTI+, ale persoanelor cu handicap, ale solicitanților de azil, ale refugiaților și ale altor migranți, precum și ale apatrizilor.

Finanțare

28. Statele membre, în special cele care se confruntă cu provocări mai mari în ceea ce privește egalitatea, incluziunea și participarea romilor și/sau cele care au comunități de romi mai mari, ar trebui să utilizeze pe deplin și în mod optim fondurile Uniunii și fondurile naționale generale și specifice pentru prevenirea și combaterea discriminării romilor, care pot include selectarea obiectivelor specifice de promovare a integrării socioeconomice a grupurilor defavorizate și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii⁸⁶, și asigurarea unei coordonări eficace între sursele de finanțare ale Uniunii și naționale relevante pentru egalitatea și incluziunea socioeconomică a romilor.
29. Statele membre ar trebui să asigure participarea autorităților regionale, locale, urbane și a altor autorități publice, a partenerilor economici și sociali și a organismelor relevante care reprezintă societatea civilă, a organizațiilor neguvernamentale și a organismelor responsabile de promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale și a nediscriminării pe tot parcursul pregătirii, al punerii în aplicare, al monitorizării și al evaluării programelor Uniunii, inclusiv participarea la comitetele de monitorizare.
30. Statele membre ar trebui să aloce resurse naționale suficiente pentru punerea în aplicare a măsurilor de politică propuse de cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor, precum și de cadrele strategice naționale, asigurându-se că acestea reflectă nevoile reale ale comunităților rome și sunt proporționale cu dimensiunea comunităților de romi și provocările cu care se confruntă acestea.
31. Statele membre ar trebui să se asigure că planurile naționale de redresare și reziliență⁸⁷ promovează incluziunea grupurilor vulnerabile, printre care se numără romii și alte persoane cu origine rasială sau etnică minoritară.
32. Statele membre ar trebui să îmbunătățească elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea programelor sau a reformelor structurale ale UE pentru incluziunea socioeconomică a minorităților, de exemplu solicitând asistență tehnică din partea programului de sprijin pentru reforme structurale.
33. Statele membre ar trebui să încurajeze utilizarea fondurilor naționale și ale Uniunii pentru consolidarea capacităților autorităților și organizațiilor societății civile de la nivel central și local și pentru favorizarea schimbului de bune practici între acestea, astfel încât aceste autorități și organizații să poată contribui la punerea în aplicare a măsurilor de combatere a discriminării romilor prin accelerarea egalității și a incluziunii, inclusiv prin combaterea segregării și promovarea participării romilor.
34. Statele membre ar trebui să răspundă nevoilor de finanțare de la nivel local, inclusiv celor ale zonelor urbane, pentru a-i sprijini în mod durabil pe romii mobili din UE, inclusiv asigurând formarea lingvistică, educația și îngrijirea copiilor preșcolari, școlarizarea, serviciile publice pentru ocuparea forței de muncă și punând la dispoziție lucrători sociali, mediatori etc.

⁸⁶ A se vedea, în special, articolul 4 alineatul (1) (punctele v și viii) din Propunerea privind FSE+, [COM\(2018\) 382 final](#).

⁸⁷ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, [COM\(2020\) 408 final](#).

Monitorizarea cadrelor strategice naționale pentru romi și raportarea cu privire la acestea

35. Statele membre ar trebui să monitorizeze și să evalueze punerea în aplicare a cadrelor strategice naționale prin utilizarea adecvată a portofoliului de indicatori elaborat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene („FRA”), de punctele naționale de contact pentru romi, de birourile naționale de statistică și de Comisie în contextul Grupului de lucru pentru indicatorii și raportarea aferente integrării romilor coordonat de FRA⁸⁸.
36. Având în vedere obiectivele și țintele principale ale Uniunii stabilite în comunicare, statele membre ar trebui să includă ținte naționale cantitative și/sau calitative în cadrele naționale strategice pentru romi, adaptate la circumstanțele naționale și la opțiunile disponibile de colectare de date privind egalitatea defalcate pe etnii (sau o aproximare), precum și la elementele de probă existente.
37. Statele membre ar trebui să informeze Comisia cu privire la toate măsurile luate în conformitate cu prezenta recomandare până în iunie 2023. Ulterior, statele membre ar trebui să transmită rapoarte Comisiei o dată la doi ani cu privire la măsurile noi și în curs, inclusiv informații cu privire la progresele înregistrate în fiecare domeniu tematic în direcția punerii în aplicare a cadrelor strategice naționale pentru romi. Rapoartele statelor membre vor fi utilizate pentru a alimenta rapoartele bienale și de evaluare ale Comisiei adresate Parlamentului European și Consiliului cu privire la punerea în aplicare a cadrului strategic al UE privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor.
38. Statele membre ar trebui să se asigure că rapoartele naționale privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor sunt făcute publice pentru a spori transparența și a permite învățarea în materie de politici și pentru a asigura, după caz, discutarea în parlamentele naționale a strategiilor naționale și a rapoartelor de punere în aplicare finalizate.
39. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene ar trebui să efectueze o anchetă periodică privind romii în 2020, 2024 și 2028, cu scopul de a furniza datele necesare privind rezultatele de referință, de la jumătatea perioadei și finale, care să reflecte orice schimbare a situației romilor. De asemenea, FRA ar trebui să sprijine statele membre în eforturile lor de colectare a datelor relevante privind egalitatea, să sprijine Comisia în procesul de monitorizare și analiză și să sprijine punctele naționale de contact pentru romi în ceea ce privește raportarea, cu asistența Grupului de lucru pentru indicatorii și raportarea aferente integrării romilor.

Prezenta recomandare înlocuiește Recomandarea Consiliului din 9 decembrie 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre⁸⁹.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu,
Președintele*

⁸⁸ Anexa 2 la COM(2020) 620 final și [Monitoring framework for an EU Roma strategic framework for equality, inclusion and participation – Objectives and indicators](#) (Cadrul de monitorizare pentru cadrul strategic al UE privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor - obiective și indicatori).

⁸⁹ [JO C 378, 24.12.2013, p. 1.](#)